

Asia: VN/25987/2023

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi tartuntatautilaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi tartuntatautilaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi
Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/25987/2023

Sanan- ja uskonnonvapaus ry lausuu seuraavaa:

Tartuntatautilain on turvattava uskonnonvapaus poikkeusoloissa

Pyydämme ystävällisesti Sosiaali- ja terveysministeriötä ottamaan tartuntatautilain valmistelussa huomioon seuraavat asiat. Tartuntatautilain luonnoksessa olennainen muutos kirkkojen ja uskonnollisten yhteisöjen asemaan on mahdollisuus pandemiatilanteessa rajata ja jopa kieltää tilojen käyttö ja toiminta vakavissa terveydenhuollon häiriötilanteissa, jos tartuntatautien leviämistä ei pystyttäisi ehkäisemään riittävän tehokkaasti muilla keinoilla. Lakiluonnoksessa tämä koskisi myös uskonnonharjoitukseen käytettäviä tiloja, kuten kirkkoja. Näin ollen viranomaiset saisivat vallan päättää kirkkojen tilapäisestä sulkemisesta esimerkiksi pandemiatilanteessa. Nykyisessä laissa päätösvalta on kirkoilla itsellään.

Koronapandemian aikana uskonnollista toimintaa rajoitettiin enemmän kuin oli perusteltua. Oli epäselvyyttä siitä, mihin asti viranomaisten valtuudet ylettävät. Lisäksi rajoitusten toistuva, äkillinen, ennakoimaton ja mielivaltaiselta vaikuttanut muuttaminen saattoi uskonnolliset yhteisöt kohtuuttomiin tilanteisiin. Tästä on syytä ottaa opiksi, jotta vastaava ei voi toistua.

Koronapandemia osoitti myös sen, että uskonnolliset ihmiset toimivat vastuullisesti, huomioivat hygieniasuositukset ja rajoittavat itse tarvittaessa osallistumistaan uskonnollisiin tilaisuuksiin huomioiden tilanteen vakavuuden.

Tartuntatautilain tulee määritellä selkeät linjaukset ja rajat viranomaisten valtuuksille, joiden perusperiaatteena tulee olla uskonnonvapauden turvaaminen myös poikkeusoloissa.

Lähtökohtana tulee olla uskonnonharjoituksen mahdollistaminen. Jumalanpalvelus on uskonnonharjoituksen ytimessä, eikä siihen voi täysipainoisesti osallistua etäyhteyksin.

Sakramenttien toimittaminen ja vastaanottaminen edellyttävät fyysistä läsnäoloa.

Perus- ja ihmisoikeudet sisältävät oikeuden uskonnonharjoittamiseen myös poikkeusoloissa.

Ihmisiä ei voi kategorisesti kieltää esimerkiksi kokoontumasta yhteen rukoilemaan, lukemaan Raamattua tai kohtaamaan toisiaan uskonnollisissa puitteissa, vaikka tähän liittyisi terveydellisiä riskejä. Viranomaisten on tärkeää myös tiedostaa hengellisyyden, uskonnollisuuden ja yhteisöllisyyden henkistä kestävyyttä, resilienssiä, tukeva vaikutus esimerkiksi pandemia-aikana.

Lakiluonnoksessa tartuntalain rajoitusten kerrotaan puuttuvan vain tilojen käyttämiseen, ei uskonnonvapauden ydinalueeseen. Väitettä perustellaan sillä, että jumalanpalveluksia järjestetään nykyisinkin verkon välityksellä. On hyvä kuitenkin huomata, etteivät verkkoon lähetettävät

jumalanpalvelukset ole korvanneet fyysisiä jumalanpalveluksia. Uskonnonharjoitus on olemuksellisesti yhteisöllistä ja vuorovaikutteista tavalla, jota etäosallistuminen ei mahdollista.

Sakramenteja ei voi toimittaa eikä vastaanottaa verkon välityksellä. Kristuksen ruumiillinen

kohtaaminen ehtoollisen sakramentissa on luterilaisen, ortodoksisen ja katolisen

uskonnonharjoituksen ytimessä, eikä sitä voi korvata millään virtuaalisella toiminnalla.

Uskonnonharjoituksen toteuttamisen kieltämiseltä tai rajoittamiselta siihen tarkoitettu tilassa

tulee edellyttää erityisen raskaita perusteluita viranomaiselta. Siksi näistä päättämiseen tulisi edellyttää Terveyden- ja hyvinvoinninlaitoksen suositusta pelkän kuulemisen sijaan.

SANAN- JA USKONNONVAPAUS RY

Ville Kettunen

hallituksen puheenjohtaja

Soili Haverinen

hallituksen jäsen

Mikko Heikkilä

hallituksen varapuheenjohtaja

Loviisa Kaartokallio

hallituksen jäsen

Ina Kuula

hallituksen jäsen

Kettunen Ville
Sanan- ja uskonnonvapaus ry - hallitus